

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В РАМКАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

*Тимчук В.М. – к.с.-г.н., старший науковий співробітник,
Єгорова Н.Ю. – к.е.н., старший науковий співробітник,
Святченко С.І. – к.с.-г.н., старший науковий співробітник,
Інститут рослинництва ім. В.Я.Юр'єва НААН*

Для галузі рослинництва України стратегічно важливим напрямом є ефективна реалізація комплексу конкурентних переваг сучасних агротехнічних та селекційних технологій. Біологічні особливості польових культур виступають як об'єкти трансферу через відповідні технологічні та організаційні механізми. Одним з провідних векторів в цьому напрямку є поетапний перехід від малоефективних технологій на рівень стандартизованих сировинних ресурсів, інтегрованих в інші галузі. Такий підхід дає імпульс розвитку сільських територій, реалізації положень національної безпеки України.

На теперішній час в аграрному виробництві України ще в недостатній мірі використовуються сучасні інноваційні технології. Особливої актуальності набуває трансфер цілісних технологій в сучасних умовах глобальних змін клімату.

Основний сегмент товаровиробників сільськогосподарської продукції складають підприємства з недержавною формою власності. Розробники інноваційних агротехнологій представлені науковими установами з державною формою власності та комерційними структурами.

Оцінка трансферу селекційно-технологічних інновацій та їх наукового супроводу свідчить, що підприємства з об'ємами посівних площ 500 – 1000 га займають значний сегмент серед всіх господарств із середньою урожайністю озимої пшениці. При цьому трансфер цілісних технологій дає найбільший ефект в сегменті господарств з площами понад 2тис.га.

Аналіз наявного розподілу районів Харківської області на сегменти за урожайністю зернових і зернобобових культур

свідчить, що частка сегментів з показниками, вищими за середню багаторічну врожайність озимої пшениці, сукупно становить 29 %, а провідний сукупний сегмент становлять райони з урожайністю, нижчою за 3т/га (71 %). Отримання високих показників урожайності в останні роки, з одного боку, виділило як один з провідних факторів кліматичні умови, а з іншого – стратегічну важливість нової методології формування технологій з більш високим рівнем компенсаторної дії. На сьогодні в зерновому комплексі на рівні задіяних технологій тільки кукурудза дає середню врожайність понад 5 т/га. Аналіз та розрахунки на рівні 9 культур по Харківській області свідчать, що за наявного рівня реалізації генетичного потенціалу продуктивності 45-55 % вихід на 70 % рівень (потенційно до 80 %) забезпечить дохід за додатково отриману продукцію близько 2,89 млрд. грн.

Згідно розробленого раніше алгоритму I⁴ (Тимчук В. М., 2009) умовою ефективного трансферу є органічне поєднання інтелектуальних чинників, інформації, обігу та користування інноваціями, залучення інвестицій та інтеграція. Тому технології мають містити достатній рівень компенсаторної дії і забезпечувати стале отримання задекларованого кінцевого результату. Проведений аналіз свідчить, що все це є можливим тільки за умови нових методологічних підходів, введення засад наскрізної координації та переходу на рівень стандартизованих сировинних ресурсів. Ординарне надання консультативної допомоги з позицій діючих на сьогодні технологій вже не може забезпечити для виробника отримання високих результатів. При цьому система дорадництва та наукового супроводу (як медіатор) має повноцінно і ефективно спиратися на реально інноваційний і конкурентоздатний рівень оригінатора (як донора) з одного боку, і проявляти високу активність та ефективність доведення інформаційного ресурсу до користувача, з іншого. При всій очевидності цієї тези з методологічних та організаційних питань виникають значні прогалини, що в кінцевому результаті значно звужує ефективність інформаційно-консультативної підтримки та супроводження об'єктів трансферу.

Значні перспективи в плані інтеграції дає методологія формування технологій за модульним принципом. В рамках розробки методології трансферу технологічних інновацій на провідні позиції виходить перехід з ординарного виробництва на рівень стандартизованих сировинних ресурсів, які в достатній мірі інтегровані в інші галузі. Розроблені підходи і алгоритми пройшли відповідну апробацію і використані в «Комплексній програмі інноваційно-інвестиційного розвитку АПВ Харківської області в період до 2020 року», ряді регіональних галузевих програм та інноваційно-інвестиційних проектів.

ЯКІСНЕ ХАРЧУВАННЯ У СИСТЕМІ ЦІЛЕЙ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

*Шibaєва Н.В., к.е.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Якісне харчування є життєво важливою основою розвитку людини, фактором формування і реалізації людського капіталу. Поліпшення якості харчування призводить до позитивних наслідків як для окремих людей, домогосподарств, так і для суспільства в цілому. Для всіх країн неповноцінне харчування є перешкодою до сталого розвитку, майже кожен третій житель планети так чи інакше стикається з цією проблемою, про її масштаби свідчать наступні дані: 2 млрд. людей відчувають дефіцит поживних мікроелементів; 1,9 млрд. людей страждають від надмірної ваги; 161 млн. дітей молодше 5 р. мають низький зріст для свого віку; 794 млн людей відчувають дефіцит калорій.

Світовий досвід підтверджує, що країни, яким вдалося у короткі терміни скоротити масштаби неповноцінного харчування, зробили це завдяки ефективній державній політиці. Наприклад, у Махараштрі, одному з найбільших штатів Індії, програма Nutrition Mission в період 2006-2012 рр. зіграла важливу роль в зниженні затримки росту у дітей [1].